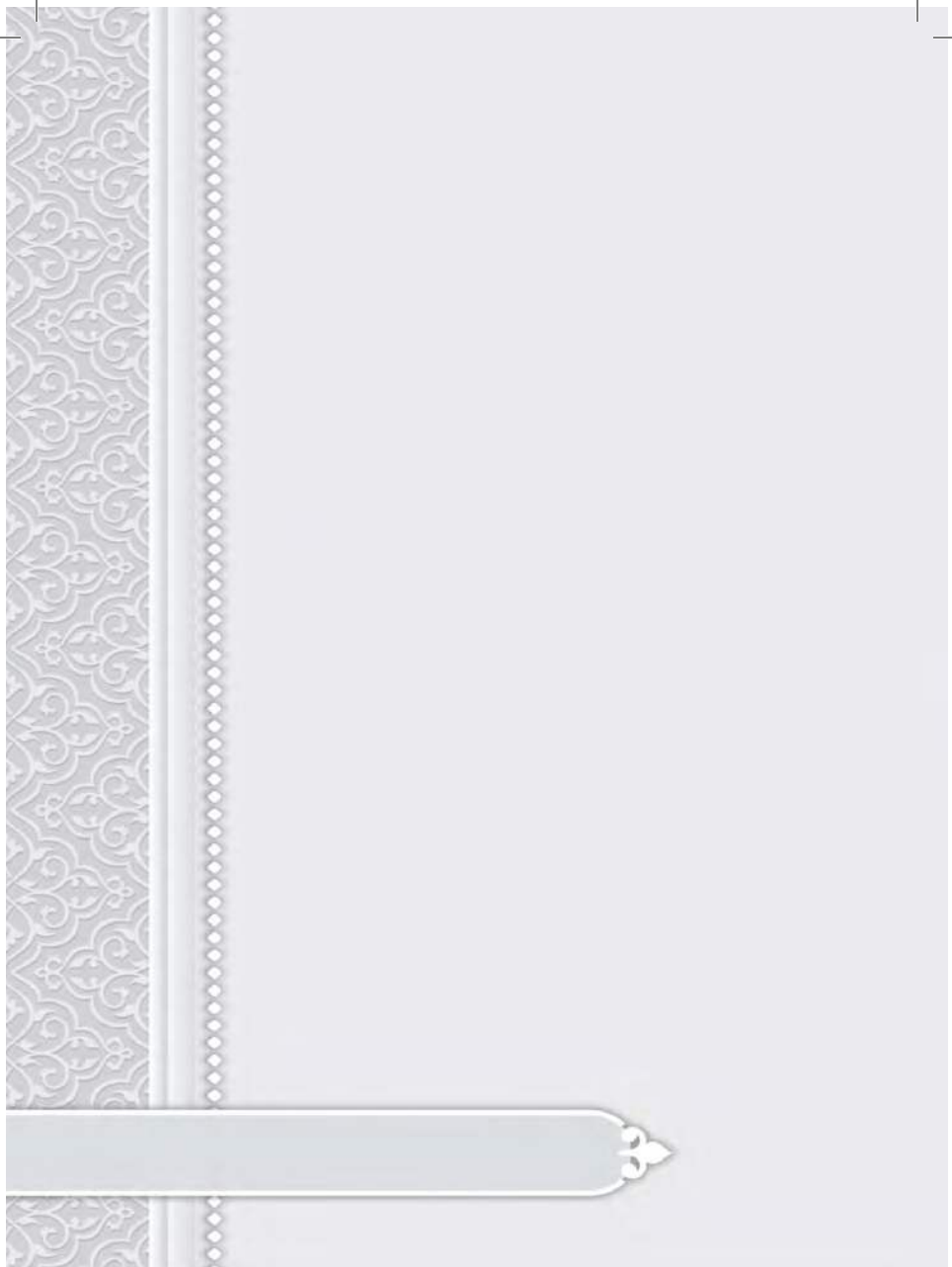

יו"ל בעשרות אלפי עותקים
לקראת ל"ג בעומר תשפ"א

לכל ישראל האיר

איתא בירושלמי סנהדרין (פ"א ה"ב) בשעה שהסמיך רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחאי נענה ואמר לו: **"דייך שאני ובוראך מכירין כוחך"**, ומובא בגמ' (פסחים ק"ב ע"א) דכאשר ישב רבי עקיבא בבית האסורים [על שלימד תורה ברבים, כדאיתא במס' ברכות (סא ע"ב)] אמר לו רבי שמעון בן יוחאי למדני תורה, אמר לו איני מלמדך כו', אמר לו [ר"ש] ומי בסכנה והלא עגל בסכנה, ופרש"י ומה לך בכך, כלומר שרשב"י טען לפני רבי עקיבא שלא ישגיח בכך על שהוא רוצה למסור נפשו על דברי תורה, וכך אמנם העיד רשב"י לפני תלמידיו על משנתו שלמד מפי רבו רבי עקיבא (גיטין סז ע"א): בניי **שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא**, ופרש"י: **למדו תורתי שבחרתים ותרומתם מתוך עקרי משניותיו של רבי עקיבא** והיינו ברירה אחר ברירה, ובמהרש"א שם דרש לשון זה על שם תרומת מעשר שהיא **"קודש קדשים" ברירה אחר ברירה**, והיינו שתורת רשב"י בין בנגלה ובין בנסתר היא מנופה וברורה כל כך עד לבחינת קודש קדשים.

ועל לימוד תורה במעלה גדולה כגון זו אמר רבי יוחנן במס' שבת (יא ע"א) דרבי שמעון בן יוחאי וחביריו שהיתה תורתן אומנותן לא היו מפסיקין אף לתפילה [רק לק"ש]. ובזה יובן מאמרו של רבי שמעון בברייתא (ברכות לה ע"ב) דבזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית ע"י אחרים, וכל עיסוקם היה רק בתורה, ופירש שם במהרש"א דהיינו בחינת צדיקים גמורים. ובה לימד רשב"י את תלמידיו, כדאיתא במדרש (שמות רבה נב, ג): מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון בן יוחאי שיצא חוצה לארץ ובא עשיר והיו התלמידים רואין אותו ומקנאין בו, והיו מבקשים הן לצאת לחוצה לארץ, וידע ר"ש והוציאן לבקעה אחת של פגי מדון, ונתפלל ואמר בקעה בקעה מלאי דיגרי זהב, התחילה מושכת דיגרי זהב לפניו, אמר להם אם זהב אתם מבקשים הרי זהב טלו לכם, אלא היו יודעין כל מי שהוא נוטל עכשיו, חלקו של עוה"ב הוא נוטל שאין מתן שכר התורה אלא לעוה"ב, הוי **"ותשחק ליום אחרון"**.

ובך השפיע רשב"י על דורו שיהיו יגיעים בתורה בנגלה ובסוד תורה בקדושה ובטהרה עד שדורו נתעלה כל כך והיה מלא בחכמת התורה ואפילו נערים צעירים נשאלו בדברי תורה בכל מקום וידעו להשיב, וכמובא בזה"ק (שלח דף קעא ע"א) ובכמה מקומות, ורשב"י עצמו העיד על דורו כידוע, שכמו דור זה לא יהא עד ביאת המשיח, וכעדוותו של חבירו התנא רבי מאיר עליו: **מי יכול לעמוד בשבחו ומעלתו** (זהר חדרש רות דף קד ע"ב).

ונחתום בדברי הגה"ק **מבארדיטשוב זי"ע בקדושת לוי** (חיי שרה ד"ה ובה): **בימי רבי שמעון בן יוחאי אפילו תינוקות ידעו בחכמה עליונה, כי רבי שמעון בר יוחאי היה עובד ה' בחכמה והשכל עד שהשפיע מדתו בכל העולם שאפילו תינוקות ידעו בחכמה עליונה**, ויה"ר שימליץ טוב בעדינו לגאולה וישועה שלימה בקרוב, אמן.
ל"ג בעומר תשפ"א
מכון "מתוק מדבש"

ראוי להסתכל על הבריאה כדי לברך להשי"ת על נפלאותיו

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר מֵאֵי אֱלֹהִים, אֵי תִימָא פּוֹכְבִּיא וּמְזִלִי,
הָא אֶתְחַזָּאן תְּמָן תְּדִיר, [וְכוּ'] אֶלָּא רָזָא דָּא לֹא אֶתְגַּלִּיא,
בְּר יוֹמָא חַד דִּהְוִינָא עַל פִּיָּה יִמָּא, וְאַתָּא אֱלִיהוּ וְאַמְר לִי, רַבִּי,
יָדַעְתָּ מָה הוּא מִי בְּרָא אֱלֹהִים, אֲמִינָא לִיָּה אֱלִין שְׁמִיָּא וְחִילָהוֹן
עוֹבְדָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתַּפְּלָא בְּהוּ

מתוך מדבש

מאמר "ראוי להסתכל על הבריאה כדי לברך להשי"ת על נפלאותיו"
בו ביאר רשב"י את כונת הכתוב שארו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה.

(מקור המאמר נהקדמת הוזהר דף א' ע"ג-ד ע"א, ונצלוניו כרך א' עמ' יג-יד)

אָמַר וּשְׁאֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן מִבְּנוֹ אֶלְעָזָר, אֵלָּא סוּד פִּסּוּק זֶה לֹא נִתְגַּלָּה לִי, כִּי
מֵאֵי אֱלֹהִים מָה כּוֹנֵן הַכְּתוּב (ישעיה מ
טו) "שֹׁאוּ מִרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא
אֱלֹהִים", מִלֵּת אֱלֹהִים עַל מִי נִאֲמָרָה, אֵי
תִימָא פּוֹכְבִּיא וּמְזִלִי אִם תֹּאמַר שֶׁהֵם
הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלּוֹת שֶׁהֵם נִגְלִים וְנִרְאִים,
וְלֹכֵן שִׁיךְ לֹמַר עֲלֵיהֶם מִלֵּת "אֱלֹהִים",
הָא אֶתְחַזָּאן תְּמָן תְּדִיר הֵרִי הֵם
נִרְאִים בְּשָׁמַיִם תָּמִיד, וְמָה הוֹסִיף הַנְּבִיא
בְּאִמְרוֹ שֹׁאוּ מִרוֹם עֵינֵיכֶם, כֹּאֲלוֹ הוּא
אוֹמֵר הִבִּיטוּ מָה שֶׁלֹּא נִרְאָה מֵעוֹלָם
[וְכוּ'], אֶלָּא רָזָא דָּא לֹא אֶתְגַּלִּיא
בְּר יוֹמָא חַד דִּהְוִינָא עַל פִּיָּה יִמָּא

אלא סוד פסוק זה לא נתגלה לי, כי
אם ביום אחד כשהייתי על חוף הים,
וְאַתָּא אֱלִיהוּ וְאַמְר לִי, רַבִּי, יָדַעְתָּ
מָה הוּא מִי בְּרָא אֱלֹהִים וְכֵן אֱלִיהוּ
ושאל אותי מה כונת הפסוק של מי
ברא אלה, אֲמִינָא לִיָּה אֱלִין שְׁמִיָּא
וְחִילָהוֹן עוֹבְדָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא
אמרתי לו שכונת הפסוק באמרו שאו
מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, היתה
על השמים וצבאם הגשמיים שהם
מעשה הקב"ה, דְּאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ
לְאַסְתַּפְּלָא בְּהוּ וְלְכַרְכָּא לִיָּה שְׁרֹאֵי
לו לאדם להסתכל בהם כדי לברך

ולכרכא ליה, דכתיב (טס ט ד) כי אראה שמיך מעשה (דף ב ע"א) אצבעותיך וגומר, יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

על מצות היראה קיים העולם

פתח רבי שמעון בפקודי אורייתא ואמר, פקודי אורייתא דיהב קדשא בריך הוא לישראל, פלהו באורייתא בארץ כלל פתיבי. בראשית ברא אלהי"ם, הךא היא פקודא קדמא דכלא, ואקרי פקודא דא יראת יהו"ה דאקרי ראשית, דכתיב (מסלס קיא

מתוך מדבש

להקב"ה על נפלאותיו, דכתיב כמו כוננתה, ועל ידי זה משבח האדם ואומר שכתוב כי אראה שמיך מעשה (דף ב ע"א) אצבעותיך ירח וכוכבים אשר יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

מאמר "על מצות היראה קיים העולם" בו ביאר רשב"י שמצות היראה קודמת לכל המצות והיא השער לה' לעלות למדרגות הקדושה

(מקור המאמר נלקח מהדפוס דף יא ע"ב, ונבאוריו כדף א ע"ב קמז)

פתח רבי שמעון לדרוש בפקודי אורייתא בענין מצות התורה ואמר, פקודי אורייתא דיהב קדשא בריך הוא לישראל כל מצות התורה שנתן הקב"ה לישראל, פלהו באורייתא בארץ כלל פתיבי כולם נכתבו בתורה בדרך כלל, ור"ל שהרבה מצות רמוזות בפסוקי מעשה בראשית בדרך כלל כדמפרש ואזיל, ואחר כך נפרטות כל אחת ואחת בתורה במקומה, ואמר רבי שמעון כי הפסוק בראשית ברא אלהי"ם, הךא היא פקודא קדמא דכלא זו היא מצוה הראשונה שהיא קודמת לכל המצות, ואקרי פקודא דא יראת יהו"ה ומצוה זו נקראת יראת יהו"ה, ולפי שהיא המצוה הראשונה לכן היא נרמזת במלת בראשית, ולפי הסוד יראת יהו"ה היא

י ראשית חכמה יראת יהוה, (משלי 9) יראת יהוה ראשית דעת, בגין דמלה דא ראשית אקרי, ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא, ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא.

שלשה אופנים במצות היראה

יראה אתפרש לתלת סטריין, תריין מנייהו לית בהו עיקרא פדקא

מתוך מדבש

המלכות דאקרי ראשית שהיא נקראת ראשית לפי שהיא ראשית הספירות ממטה למעלה, דכתיב כמו שכתוב ראשית חכמה יראת יהוה כי היא השער לכל הספירות העליונות ובפרט אל החכמה, וכן מה שכתוב יראת יהוה ראשית דעת המלכות הנקראת יראת הוי"ה היא הראשית והשער לעלות אל הדעת, בגין דמלה דא ראשית אקרי לפי שדבר זה שהיא המלכות נקראת ראשית ממטה למעלה, לכן ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא זו היא השער ליהוה לעלות למדרגות הקדושה הנקראות אמונה, ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא ועל מצוה זו מתקיים כל העולם, לכן פתחה התורה בפסוק בראשית, להורות שבשביל מצות היראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ועל ידי זה הם מתקיימים.

מאמר "שלשה אופנים במצות היראה" בו פירש הרשב"י את אופני היראה שחילקם לג, ב/ מהם הם יראת העונש בעולם הזה ובעולם הבא, והג' שהיא היראה העקרית והרצויה שירא באמת מפני גדולת הש"ת להיותו מושל ושליט על כל, והעיקר והשורש של כל העולמות

(מקור המאמר נסקדמת הזהר דף יא ע"ג, ונצי"טו כרך א עמ' קמה-קמו)

יראה אתפרש לתלת סטריין היראה יאות שתי יראות מהם אין בהם עיקר מתחלקת לשלשה אופנים, תריין כראוי, ונקראות יראה שלא לשמה, אבל מנייהו לית בהו עיקרא פדקא יכול לבוא על ידם אל לשמה, וחד

יאות, וחד עיקרא דיראָה, אית בר נש דדחיל מקדשא בריף הוא בגין דייחון בנוי ולא ימותון, או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה, ועל דא דחיל ליה תדיר, אשתכח יראָה דאיהו דחיל לקדשא בריף הוא לא שוי לעקרא, אית בר נש דדחיל מן קדשא בריף הוא בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם, תרין אלין לאו עיקרא דיראָה אנון ושרשא דיליה, יראָה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושלטי עקרא

מתוק מדבש

עלמא ועונשא דגיהנם יש אדם שירא מהקב"ה שלא לעבור על מצותיו, לפי שירא מעונשי עולם העליון ועונשי הגיהנם, תרין אלין לאו עיקרא דיראָה אנון ושרשא דיליה שתי יראות האלו אינם עיקר היראה ושורשה, אלא יראָה דאיהי עקרא למדחל בר נש למאריה יראה שהיא עיקרית, שעליה עיקר המכוון בפסוק ראשית חכמה יראת יהו"ה, היא שיירא האדם מהקב"ה בגין דאיהו רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין לפי שהוא גדול ומושל והוא העיקר והשורש של כל העולמות, ור"ל זוהי עיקר היראה שיירא מהקב"ה מפאת גדולתו שהוא לבדו שולט בכל צבא מרום. (ולפי הסוד בגין דאיהו רב פירוש שהוא מרום על כל מצד החסד, ושלטי בתחתונים מצד הגבורה, לכן מן הראוי שלא יחטא

עיקרא דיראָה ואחת היא עיקר היראה, וזו היא תכלית יראת יהו"ה, והנה תחלה מפרש ב' מיני יראות שאינם עקריים, ואמר אית בר נש דדחיל מקדשא בריף הוא בגין דייחון בנוי ולא ימותון יש אדם שירא מהקב"ה בשביל שיחיו בנוי ולא ימותו, או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה או שמתירא שלא יענש בגופו או בממונו, הרי שכל יראתו היא שלא יגיע לו איזה צער ונזק בעולם הזה, ועל דא דחיל ליה תדיר ובשביל זה הוא ירא תמיד מלפני הקב"ה, אשתכח יראָה דאיהו דחיל לקדשא בריף הוא לא שוי לעקרא נמצא שהיראה שירא מהקב"ה אין עיקרה יראת יהו"ה, אלא ירא שלא יבא עליו איזה עונש. ואופן הב' אית בר נש דדחיל מן קדשא בריף הוא בגין דדחיל מעונשא דההוא

וְשִׁרְשָׁא דְכָל עֲלָמִין, וְכָלָא קָמִיָּה כְּלָא חֲשִׁיבִין, כְּמָה דְאִתְּמַר
(דניאל ד' ג') וְכָל דִּי־רִי אֲרַעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיָּה בְּהִיָּה
אֶתֶר דְּאִקְרִי (נ"א ב') יְרָאָה.

הדרך הישר הוא לעבוד להשי"ת תחילת ביראת העונש

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי אִי אִימָא וְוִי אִי לָא אִימָא, אִי

מתוך מדבש

האדם אחר היותו רב ושליט ומשגיח, לכן יירא האדם בפחד ומורא מלעבור
והוא עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא דְכָל עֲלָמִין מצד על ציווי אדון ורב שמשגיח על אדם
התפארת, ונשמת האדם היא ענף התפארת פחות וגרוע, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיָּה
ממש כביכול, ואיך יחטא ויפגום האדם בְּהִיָּה אֶתֶר דְּאִקְרִי יְרָאָה ויתקע
בענף מאילן גדול שהוא כללות הספירות את מחשבתו ורצונו במדת המלכות
העליונות ששורש האדם נטוע בהם), הנקראת יראה, ואימת הקב"ה ויראתו
וְכָלָא קָמִיָּה כְּלָא חֲשִׁיבִין וכל תהיה על פניו תמיד ולא יסורו ממנו,
הנבראים לא נחשבים לכולם לפניו, ועוד שיכוין במצות היראה להעשות
כְּמָה דְאִתְּמַר כמו שנאמר וְכָל דִּי־רִי מרכבה להשכינה, ועל ידי זה יגרום
אֲרַעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין פירוש שכל יחוד זו"ן [קוב"ה ושכינתיה] למעלה
הדרים בעולם נחשבים לפניו ללא כלום, ויזהר שלא יפרידם בעונו.

מאמר "הדרך הישר הוא לעבוד להשי"ת תחילת ביראת העונש" בו
ביאר ר"ש את המעלה והחסרון שביראת העונש, ולעומת זה את המעלה
הגדולה שביראת הרוממות שהזוכה לזה שורה עליו השכינה

(מקור המאמר נהקדמת זוהר דף יא ע"ב, ונציאונו כך כן א' עמ' קמו-קמו)

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי אִי אִי אִי אִי אִי אִי אִי אִי אִי אִי
אִימָא וְוִי אִי לָא אִימָא אִי בְּכָל אֹפֶן שֶׁאֵעֲשֶׂה יֵשׁ חֲסֵרוֹן, כִּי אִי

אִימָא יַגְדַּעוֹן חַיִּיבִין הִיף יַפְלָחוֹן לְמַאֲרִיהוֹן, אִי לֹא אִימָא יַאֲבֹדוֹן חֲבַרְיָא מְלָה דָא, בְּאַתֵּר דִּירָאָה קְדִישָׁא שְׂרִי, מְלַרְע אִית יִרְאָה רְעָה, דְּלָקִי וּמְחִי וּמְקַטְרֵג, וְאִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חַיִּיבִיָא, וּמֵאֵן דְּדַחִיל בְּגִין עוֹנֵשׁ דְּמַלְקִיּוּתָא וְקַטְרוּגָא כְּמָה דְאַתְמֵר, לֹא שְׂרִיָא עָלֶיהָ הֵהִיא יִרְאָת יְהו"ה דְּאִיקָרִי (משלי יט כג) יִרְאָת יְהו"ה לְחַיִּים, אֶלָּא מֵאֵן שְׂרִיָא עָלֶיהָ, הֵהִיא יִרְאָה רְעָה, וְאַשְׁתַּכַּח

מתוך מדבש

יש יראה רעה, שהם הקליפות המיסרות את האדם בעולם הזה, דְּלָקִי וּמְחִי וּמְקַטְרֵג שמלקה ומכה ומקטרגת, ור"ל שמקטרגת לפני הקב"ה ונוטלת רשות לייסר ולהכות, וְאִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חַיִּיבִיָא והיא הרצועה להלקות את הרשעים, וּמֵאֵן דְּדַחִיל בְּגִין עוֹנֵשׁ דְּמַלְקִיּוּתָא וְקַטְרוּגָא כְּמָה דְאַתְמֵר ומי שירא בשביל עונש של המלקות וקטרוג הסטרא אחרא כמו שאמרנו, ואינו משתדל לעלות ליראת הרוממות, אִי לֹא שְׂרִיָא עָלֶיהָ הֵהִיא יִרְאָת יְהו"ה דְּאִיקָרִי יִרְאָת יְהו"ה לְחַיִּים אז אינה שורה עליו השכינה הנקראת יראת יְהו"ה המביאה לחיים, אֶלָּא מֵאֵן שְׂרִיָא עָלֶיהָ, הֵהִיא יִרְאָה רְעָה אלא מי שורה עליו, הנוקבא דקליפה הנקראת יראה רעה, וְאַשְׁתַּכַּח דְּשְׂרִיָא עָלֶיהָ הֵהִיא רְצוּעָה יִרְאָה רְעָה, וְלֹא יִרְאָת

אִימָא יַגְדַּעוֹן חַיִּיבִין הִיף יַפְלָחוֹן לְמַאֲרִיהוֹן אם אומר ידעו הרשעים איך ראוי לידע לאדוניהם, ור"ל כשידעו הרשעים כי שתי יראות הקודמות נקראות יראה רעה מצד הקליפה, והעיקר הוא יראת הרוממות, וירצו לעלות לזו המדרגה אשר לא תעלה בידם, ונמצאתי מכשילים שימנעו מלעבוד להקב"ה גם ביראת העונש, ויאמרו כעין שאמר אחר (מגיגה טו ע"א) כששמע שאין לו חלק לעולם הבא, שלפחות יהנה מהעולם הזה, אבל דרך הישר הוא תחילה לעבוד להקב"ה ביראת העונש, עד שיזכה לעלות ליראת הרוממות, אִי לֹא אִימָא יַאֲבֹדוֹן חֲבַרְיָא מְלָה דָא ואם לא אומר יאבדו החברים מלדעת סוד זה, והוא בְּאַתֵּר דִּירָאָה קְדִישָׁא שְׂרִי במקום ששורה יראה הקדושה, דהיינו במקום מלכותא קדישא בסוף האצילות, מְלַרְע אִית יִרְאָה רְעָה תחתיה למטה

דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהּ הָהִיא רְצוּעָה יִרְאָה רְעָה וְלֹא יִרְאֵת יְהו"ה. וּבִגִּין
כֶּף אֲתֵר דְּאֶקְרִי יִרְאֵת יְהו"ה, רִאשִׁית דְּעֵת אֶקְרִי, וְעַל דָּא
אֲתַפְּלִיל הֵכָא פְקוּדָא דָּא, וְדָא עֶקְרָא וִיסוּדָא לְכָל שְׁאָר פְּקוּדִין
דְּאוּרִייתָא, מֵאן דְּנָטִיר יִרְאָה נָטִיר כּוּלָּא, לֹא נָטִיר יִרְאָה לֹא
נָטִיר פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, דִּהָא דָּא תַרְעָא דְכָלָּא, וּבִגִּין כֶּף כְּתִיב
בְּרִאשִׁית דְּאִיהִי יִרְאָה, כִּרְא אֱלֹהִיִּם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,
דְּמֵאן דְּעֵבֵר עַל דָּא עֵבֵר עַל פְּקוּדֵי דְּאוּרִייתָא.

מתוק מדבש

יהו"ה נמצא ששורה עליו אותה רצועה שהיא יראה רעה והיינו הנוקבא דקליפה, ולא יראת ה' שהיא השכינה, ובגין כֶּף אֲתֵר דְּאֶקְרִי יִרְאֵת יְהו"ה ובשביל זה מקום שנקרא יראת ה' שהיא השכינה, רִאשִׁית דְּעֵת אֶקְרִי נקראת ראשית דעת, כמ"ש (משלי 16) יראת יְהו"ה ראשית דעת, כי היא הראשית ליכנס האדם לכל מדרגות הקדושה, כי כשעדיין אין לאדם יראת ה' שולטות עליו הקליפות רח"ל, וְעַל דָּא לִפִּי שוּזוּ הִיא הִירָאָה הַמְעוּלָה, לִכֵּן אֲתַפְּלִיל הֵכָא פְקוּדָא דָּא נִכְלָלָה כֵּאֵן מִצוּה זוּ שֶׁל הִירָאָה בַּתְחִלַּת הַתּוֹרָה בְּמִלַּת בְּרִאשִׁית, וְדָא עֶקְרָא וִיסוּדָא לְכָל שְׁאָר פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא וְזוּ הִירָאָה הָאֱמִיתִית הִיא עֵיקַר וִיסוּד לְכָל שְׁאָר מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁאִם הוּא יִרְאֵת אֵת ה' בִּגִּין דֵּאִיהוּ רַב וּשְׁלִיט וְכו', מִתּוֹךְ כֵּךְ יֵבֵא לְקִיּוּם אֵת כָּל הַמִּצְוֹת, אֲבָל

אם הוא ירא מחמת העונש, אז בכל עת שיוכל לפטור את עצמו, ימנע מלעשות מצות ה', מֵאן דְּנָטִיר יִרְאָה נָטִיר כּוּלָּא מִי שְׁשׁוּמֵר אֵת הִירָאָה שׁוּמֵר אֵת הַכֹּל, כִּי הִיא הַמְבִיָּאֵת אֵת הָאָדָם לְשׁוּמֵר אֵת כָּל הַמִּצְוֹת, לֹא נָטִיר יִרְאָה לֹא נָטִיר פְּקוּדֵי אוּרִייתָא וְאִם אֵינוֹ שׁוּמֵר אֵת הִירָאָה, אֵינוֹ שׁוּמֵר אֵת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְאִז כָּל מַעֲשָׂיו הֵם שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְעַל מִנַּת לִקְבֹּל פֶּרֶס, דִּהָא דָּא תַרְעָא דְכָלָּא כִּי הִירָאָה הִיא שְׁעַר לִיכְנוֹס לְכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה (שנא 6), וּבִגִּין כֶּף כְּתִיב וּבִשְׁבִיל זֶה כָּתוּב בְּרִאשִׁית, דְּאִיהִי יִרְאָה שֶׁהִיא יִרָאָה, לְהוֹדִיעַ כִּי בִשְׁבִילָהּ כִּרְא אֱלֹהִיִּם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, דְּמֵאן דְּעֵבֵר עַל דָּא כִּי מִי שְׁעוֹבֵר עַל יִרְאֵת ה', עֵבֵר עַל פְּקוּדֵי דְּאוּרִייתָא הוּא עוֹבֵר עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שְׁבִלְתִּי הִירָאָה יַעֲבֹר עַל כָּמָה מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

עונשי העובר על מצות היראה

וְעוֹנֵשָׁא דְמֵאן דְּעֵבֵר עַל דָּא, הָאִי רְצוּעָה רְעָה אֱלָקִי לִיה, וְהֵינּוּ וְהָאֲרִיז הֵיטָה תְּהוּ וְכֵהוּ וְחֻשְׁףָּה עַל פְּנֵי תְּהוּם וְרוּחַ אֱלֹהִי"ם, הָאִי אֱלִין אֲרַבַּע עוֹנֵשִׁין לְאַעְנֵשָׁא בְּהוּן חֵיִיבִיא. תְּהוּ דָּא חֲנֹק, דְּכִתִּיב (ישעיה לז יא) קוֹ תְּהוּ, (זכריה ג ה) חָבֵל מִדָּה. בְּהוּ דָּא סְקִילָה, אֲבָנִין דְּמִשְׁוֹקְעִין גּוֹ תְּהוּמָא רַבָּא, לְעוֹנֵשָׁא דְּחֵיִיבִיא. וְחֻשְׁףָּה דָּא שְׂרִיפָה, דְּכִתִּיב (דברים טו כ) וַיְהִי כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת

מתוך מדבש

מאמר "עונשי העובר על מצות היראה" בו מבאר ר"ש שהעונש למי שעובר על מצות היראה הוא שהקליפות שולטות עליו ומייסרות אותו, והולך ומפרט את כח שליטתם להעניש במיתות הכתובות בתורה, ומסיים שעל ידי היראה הראויה הכוללת כל המצוות ינצל האדם מהעונות והעונשים הללו.

(מקור המאמר בהקדמת הסדר דף יא ע"ב, ונציאונו כנך א' עמ' קמז-קמח)

וְעוֹנֵשָׁא דְמֵאן דְּעֵבֵר עַל דָּא וְהַעֲנוּשׁ שֶׁל מִי שֶׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת הִירָאָה, הָאִי רְצוּעָה רְעָה אֱלָקִי לִיה זֶה הַרְצוּעָה הַרְעָה מִלֵּקָה אוֹתוֹ, דִּהֵינּוּ הַקְלִיפּוֹת שׁוֹלְטוֹת עָלָיו וּמֵיִסְרוֹת אוֹתוֹ, וְהֵינּוּ וְהָאֲרִיז וְהָאֲרִיז שְׁכֵתוֹב וְהָאֲרִיז הֵיטָה, תְּהוּ, וְכֵהוּ, וְחֻשְׁףָּה, עַל פְּנֵי תְּהוּם, וְרוּחַ אֱלֹהִי"ם, הָאִי אֱלִין אֲרַבַּע עוֹנֵשִׁין לְאַעְנֵשָׁא בְּהוּן חֵיִיבִיא הֵרִי אֱלוֹ ד' עוֹנֵשִׁים לְהַעֲנוּשׁ בָּהֶם אֶת הַרְשָׁעִים, כִּי הֵם ד' קְלִיפּוֹת הַמַּעֲנִישׁוֹת אֶת הַרְשָׁעִים הַחֵיִיבִים ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין, וּמִפְרֵשׁ תְּהוּ, דָּא חֲנֹק תְּהוּ הִיא עוֹנֵשׁ שֶׁל חֲנֹק, דְּכִתִּיב קוֹ תְּהוּ, הִיא חָבֵל לְחֻנּוֹק לְהַמְחִיבִים חֲנֹק. בְּהוּ דָּא סְקִילָה בְּהוּ הִיא עוֹנֵשׁ שֶׁל סְקִילָה, כִּי בְּהוּ הֵינּוּ אֲבָנִין דְּמִשְׁוֹקְעִין גּוֹ תְּהוּמָא רַבָּא הִיא אֲבָנִים הַמְשׁוֹקְעִים בְּתֵּהוּם רַבָּה, לְעוֹנֵשָׁא דְּחֵיִיבִיא בְּתֵּהוּם רַבָּה, לְעוֹנֵשָׁא דְּחֵיִיבִיא לְהַעֲנוּשׁ אֶת הַרְשָׁעִים, כִּי אֱלוֹ הַאֲבָנִים הֵם אֲבָנֵי נֶגֶף הַמוֹכְנוֹת לְסָקוֹל אֶת הַרְשָׁעִים הַמְחִיבִים סְקִילָה. וְחֻשְׁףָּה דָּא שְׂרִיפָה חֲשֹךְ הִיא עוֹנֵשׁ שֶׁל שְׂרִיפָה, דְּכִתִּיב בַּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וַיְהִי כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֻשְׁףָּה,

הקול מתוך החשך, (סס ד יא) וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ וְגוֹמֵר, וְדָא אֲשָׁא תְּקִיפָא דְעַל רִישִׁיהוֹן דְּחִיבִיא שְׂרִי לְאוּקְדָא לֹון, וְרוּחַ דָּא הָרֵג בְּסִיף, רוּחַ סְעָרָה, חֲרָבָא מְשֻׁנָּא הִיא מְלַהֵטָא בֵּיה, כְּמָה דָּאֵת אָמֵר (בראשית ג כד) וְאֵת לְהִט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, וְאֶקְרִי רוּחַ, הֵא עוֹנֵשָׁא לְמָאן דְּיַעֲבֹר עַל פְּקוּדֵי אוּרִיתָא, וּכְתִיב לְבַתֵּר יִרְאֶה רְאשִׁית דְּאִיהִי כָּלֵלָא דְכָלָא, מִכָּאן וּלְהֵלָאָה שְׁאָר פְּקוּדֵין דְּאוּרִיתָא.

מתוך מדבש

ועוד כתוב בענין זה וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ וְגוֹמֵר הִיא עוֹנֵשָׁא זֶה הַעוֹנֵשׁ שֶׁל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, הֵינּוּ לְמָאן דְּיַעֲבֹר עַל פְּקוּדֵי אוּרִיתָא לְמִי שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂינָה שְׁבִחוֹרָה שְׁמִחוּבִים עֲלֵיהֶם מִיתַת בֵּית דִּין, וּכְתִיב לְבַתֵּר יִרְאֶה רְאשִׁית וְכָתוּב אַחֵר יִרְאֶה רְאשִׁית, דְּאִיהִי כָּלֵלָא דְכָלָא שְׁהִיא כָּלֵל הַכֹּל, וְר"ל לְכַךְ כָּתוּב הַפְּסוּק שֶׁל וְהָאֵרֶץ הִיתָה תְּהוֹ וְכָהוּ וְגו', שְׁבוּ רְמוּזוֹת אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, אַחֵר מֵלֶת "בְּרֵאשִׁית" שְׁבָה נִרְמֶזֶת מִצְוֹת יִרְאֶה, לְהוֹרֹת שֶׁרֶק עַל יְדֵי הִירְאָה הָאֵמִיתִית הַכּוֹלֵלֶת כָּל הַמִּצְוֹת, יִנְצֵל מִעוֹנוֹת שְׁחִיבִים עֲלֵיהֶם מִיתוֹת בֵּית דִּין, מִכָּאן וּלְהֵלָאָה שְׁאָר פְּקוּדֵין דְּאוּרִיתָא מִכָּאן וְהֵלָאָה נִפְרֵשׁ שְׁאָר מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

ועוד כתוב בענין זה וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ וְגוֹמֵר הִיא עוֹנֵשָׁא זֶה הַעוֹנֵשׁ שֶׁל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, הֵינּוּ לְמָאן דְּיַעֲבֹר עַל פְּקוּדֵי אוּרִיתָא לְמִי שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂינָה שְׁבִחוֹרָה שְׁמִחוּבִים עֲלֵיהֶם מִיתַת בֵּית דִּין, וּכְתִיב לְבַתֵּר יִרְאֶה רְאשִׁית וְכָתוּב אַחֵר יִרְאֶה רְאשִׁית, דְּאִיהִי כָּלֵלָא דְכָלָא שְׁהִיא כָּלֵל הַכֹּל, וְר"ל לְכַךְ כָּתוּב הַפְּסוּק שֶׁל וְהָאֵרֶץ הִיתָה תְּהוֹ וְכָהוּ וְגו', שְׁבוּ רְמוּזוֹת אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, אַחֵר מֵלֶת "בְּרֵאשִׁית" שְׁבָה נִרְמֶזֶת מִצְוֹת יִרְאֶה, לְהוֹרֹת שֶׁרֶק עַל יְדֵי הִירְאָה הָאֵמִיתִית הַכּוֹלֵלֶת כָּל הַמִּצְוֹת, יִנְצֵל מִעוֹנוֹת שְׁחִיבִים עֲלֵיהֶם מִיתוֹת בֵּית דִּין, מִכָּאן וּלְהֵלָאָה שְׁאָר פְּקוּדֵין דְּאוּרִיתָא מִכָּאן וְהֵלָאָה נִפְרֵשׁ שְׁאָר מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

מצות היראה האמיתית קשורה במצות האהבה

פְּקוּדָא תְּנִינָא דָּא אִיהִי פְּקוּדָא דְּפְקוּדָא דִּירְאָה אֲתֵּאֲחֵדַת בָּהּ, וְלֹא נִפְקָא מִינָּהּ לְעֵלְמִין, וְאִיהִי אֶהְבֵּ"ה, לְמַרְחָם בְּרַנְשׁ לְמֵאֲרִיָּה רְחִימוּ שְׁלִים, וּמֵאֵן אִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים, דָּא אֶהְבֵּה רַבָּה, דְּכִתִּיב (ס"ו ט"ז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד, שְׁלִים בְּרְחִימוּתָא,

מתוך מדבש

מאמר "מצות היראה האמיתית קשורה במצות האהבה" בו מבואר ענין עיקר מצות היראה שנמשכת ממצות אהבת הש"ת כי מאחר שאוהב את הקב"ה הוא מתיירא שלא יכעיסו ולא יתרחק ממנו ח"ו

(מקור המאמר הסקדמת זוהר דף יא ע"ב, וצנצורינו כרך א עמ' קמט)

פְּקוּדָא תְּנִינָא מצוה השניה הנרמזת בפסוקי מעשה בראשית, דָּא אִיהִי פְּקוּדָא דְּפְקוּדָא דִּירְאָה אֲתֵּאֲחֵדַת בָּהּ זו היא מצוה שמצות היראה כלולה ואחווה בה, והיינו מצות האהבה, כי מאחר שאוהב את הקב"ה הוא מתיירא שלא יכעיסו, וְלֹא נִפְקָא מִינָּהּ לְעֵלְמִין ואינה יוצאת ונפרדת ממנה לעולם, ולכן שתיהם נרמזות ביום ראשון של מעשה בראשית לפי שהם כלולות זו בזו כדלהלן, ולפי הסוד מדת אהבה היא בתפארת, ויראה היא במלכות, והם אחוזים וקשורים זה עם זה לעולם, ועתה מפרש וְאִיהִי אֶהְבֵּה שהיא מצות אהבה, כמ"ש (דברים י"ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך, והיינו לְמַרְחָם בְּרַנְשׁ לְמֵאֲרִיָּה רְחִימוּ שְׁלִים, דָּא אֶהְבֵּה רַבָּה, דְּכִתִּיב (ס"ו ט"ז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד, שְׁלִים בְּרְחִימוּתָא, וְאִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים, באיזו ספירה נרמזת אהבה השלימה, ואומר דָּא אֶהְבֵּה רַבָּה זו היא אהבה רבה שהיא בחסד דז"א, כמ"ש (יחזקאל ג) ואהבת עולם אהבתך על כן משכתך חסד, הרי אהבה וחסד הם במקום אחד, וראיה לזה דְּכִתִּיב שאמר הקב"ה לאברהם הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד שפירושו שְׁלִים בְּרְחִימוּתָא שתהיה שלם במדת אהבה, ור"ל אברהם שהיה מושרש בחסד, היה צריך להיות שלם במדת אהבה, וְדָא הוּא דְּכִתִּיב וזהו שכתוב במעשה בראשית וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר

וְדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, דָּא רְחִימוּ שְׁלִימוּתָא
דְּאֶקְרִי אֶהְבֶּה רַבָּה, וְהָכָא אִיהוּ פְקוּדָא לְמַרְחָם בְּר נֶשׁ לְמַאֲרִיָּה
בְּדָקָא יָאוּת.

פירושי רשב"י על פסוקי הבריאה

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אָתָּא לְטַבְרִיא, לְמַדְפִּי לְכָל שׁוּקֵי טַבְרִיָּה,
חָמּוּ לִיה רַבִּי פְנִיחָס וְרַבִּי בָּא וְרַבִּי יִצְחָק, אָמְרוּ, עַד אֵימָתִי
נִיתִיב בְּקִימָא חָדָא, וְלֹא נִיכּוּל לְמַתְּךָ, אָמְרוּ, הָא מְאֲרִי דְמַתְּנִיתִין

מתוך מדבש

ונודע שאור היינו החסד, ומפרש דָּא השלימה והתמימה כנ"ל, וְהָכָא אִיהוּ
רְחִימוּ שְׁלִימוּתָא דְּאֶקְרִי אֶהְבֶּה רַבָּה פְקוּדָא לְמַרְחָם בְּר נֶשׁ לְמַאֲרִיָּה
זו היא אהבה שלימה הנקראת אהבה בְּדָקָא יָאוּת וכאן רמוזה המצוה שיהיה
רבה, כי במדת החסד היא האהבה האדם את בוראו כראוי.

מאמר "פירושי רשב"י על פסוקי הבריאה" יתבארו בו פירושי רבי
שמעון בר יוחאי על כמה מהפסוקים אשר בששת ימי הבריאה שבפרשת
בראשית, ובעיקר על ענין יצירת האדם בגוף ונשמה שנתן בו הקב"ה
שתהיה לה קיום לעולם

(מקור המאמר צוהר חדש פרשת צלאשית דף כ ע"צ כ"א ע"ה, ונציאונו כרך א עמ'
שכ"א שכ"ה)

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אָתָּא לְטַבְרִיא לְמַדְפִּי לְכָל שׁוּקֵי
טַבְרִיָּה רַבִּי בָּא לְטַבְרִיא לְטַהַר אֶת כָּל שׁוּקֵי טַבְרִיא מִטּוּמָאֵת הַמֵּתִים, כְּדִי
שֶׁהַכֹּהֲנִים יוּכְלוּ לְעַבֹּר שָׁם, חָמּוּ לִיה רַבִּי פְנִיחָס וְרַבִּי בָּא וְרַבִּי יִצְחָק, אָמְרוּ, עַד אֵימָתִי
נִיתִיב בְּקִימָא חָדָא, וְלֹא נִיכּוּל לְמַתְּךָ, אָמְרוּ, הָא מְאֲרִי דְמַתְּנִיתִין הָכָא נִשְׁאָל

הָכָא, נִשְׁאֵל קָמְיָה, אֵתָא רַבִּי אַבְהוּ תַמָּן, אָמְרוּ לִיה, אִי לָא
נִשְׁמַע מִלָּה דָּא, הָא אֶפְתַּחְנָא פּוּמְהוּן דְּמִינְאֵי בְּפִסּוּקָא דָּא,
אָמְרוּ לִיה, לִימָא לָן מַר (דָּף כ"א ע"א) עֵיקְרָא דְּפִסּוּקָא דָּא, אָמַר
לְהוּ מָאִי הוּא, אָמְרוּ לִיה הָאִי, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּתִיב (יְשַׁעְיָה מ"ז י"ח) הַחֲרָשִׁים שְׁמַעוּ וְהַעֲוִירִים
הִבִּיטוּ לְרֵאוֹת, וְכִי לְעוֹרִים וְלַחֲרָשִׁים אָמְרָה תּוֹרָה הָאִי,
אֵלָּא עוֹרִים, שֶׁהֵם עוֹרִים בַּתּוֹרָה, שְׁדַרְךָ הֵיטָר לְפָנֵיהֶם, וְהוֹלְכִין
אֲרָחוֹת עֶקְלָקְלוֹת כְּעוֹרִים, וְלֹא יִדְעוּן עֵיקְרָא דְּמִלְתָּא, הָאִי פִסּוּקָא
אֶתְגַּזֵּר בְּמַתְנִיתָא דִּילָן.

מתוך מדבש

ישראל החרשים משמוע דבר ה', והעורים
מלראות מצותיו, שמעו מעתה והביטו
לראות, הואיל וטובה גדולה מוכנת לכם.
(מלדוד)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּתִיב הַחֲרָשִׁים
שְׁמַעוּ וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ
לְרֵאוֹת, וְכִי לְעוֹרִים וְלַחֲרָשִׁים
כַּפְּשׁוּטוּ אָמְרָה תּוֹרָה הָאִי אִמְרָה
תּוֹרָה זֶה שִׁישְׁמַעוּ וִירְאוּ, הֲלֹא הַחֲרָשׁ
אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְהַעוֹר אֵינוֹ רׁוֹאֶה, וּמִשִּׁיב
אֵלָּא עוֹרִים הֵינּוּ שֶׁהֵם עוֹרִים
בַּתּוֹרָה דִּהֵינּוּ בַּהֲבֵנָת פִּסּוּק זֶה, שְׁדַרְךָ
הֵיטָר לְפָנֵיהֶם לְהַבִּין אֲמִיתַת הַפִּירוּשׁ,
אֲבָל אֵינֶם רׁוֹצִים בּוֹה, וְהוֹלְכִין אֲרָחוֹת
עֶקְלָקְלוֹת כְּעוֹרִים שֶׁמִּפְרָשִׁים כּוֹ
פִּירוּשִׁים מֵעוֹקְמִים, וְלֹא יִדְעוּן עֵיקְרָא
דְּמִלְתָּא וְאֵינֶם יוֹדְעִים עֵיקַר פִּירוּשׁ

קָמְיָה הָרִי אֶחָד מִבְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה הוּא
כַּאֲן נִשְׁאֵל אוֹתוֹ, אֵתָא רַבִּי אַבְהוּ
תַמָּן כַּאֲ גַם רַבִּי אַבְהוּ לְשֵׁם, אָמְרוּ
לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי לָא נִשְׁמַע
מִלָּה דָּא אִם לֹא נִשְׁמַע תִּירוּץ עַל דְּבַר
זֶה, הָא אֶפְתַּחְנָא פּוּמְהוּן דְּמִינְאֵי
בְּפִסּוּקָא דָּא הִנֵּה בּוֹה אֲנִי נּוֹתֵנִים
פִּתְחוֹן פֶּה אֶל הַמִּינִים בְּפִסּוּק זֶה, אָמְרוּ
לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, לִימָא לָן מַר (דָּף
כ"א ע"א) עֵיקְרָא דְּפִסּוּקָא דָּא יֹאמַר
לָנוּ מוֹרְנוּ אֵת עֵיקַר הַפִּירוּשׁ שֶׁל פִּסּוּק
זֶה, אָמַר לְהוּ שַׁאֵל מֵהֶם, מָאִי הוּא
אִיזָה פִּסּוּק, אָמְרוּ לִיה הָאִי אִמְרוּ
לוֹ פִּסּוּק זֶה, שֶׁל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
כְּדִמּוּתֵנוּ לְמָה כְּתוּב בְּלִשׁוֹן רַבִּים.

פירוש הפסוק המובא להלן, החרשים
שמעו והעורים הביטו לראות אחם

וְהָכִי גִזְרָנָא, כַּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, הָוָה עֵיקְרָא
 דְּכָלָא מִיָּא, וּמִן מִיָּא אֲשֵׁתִיל כָּל עֲלָמָא, וְעַבְד קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא תִּלְתָּא אוּמָנִין, דִּיעֲבֹדוֹן אוּמָנוּתִיה בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאַלִין
 אֵינֹוֹן, שְׁמִיָּא, וְאַרְעָא, וּמִיָּא, וְעַל יְדוּי דְּאַלִין, אֲתַבְּרִי כָּל מַה
 דִּי בְּעֲלָמָא דִּין.

וְזִמִּין לְאַלִין תִּלְתָּא, לְכָל חַד מְנַהוֹן, לְאַפְקָא בְּרִייתָא דְעָרִיף
 לְעֲלָמָא, זִמִּין לְמִיָּא, אָמַר לִיה אֲתָּ אַפִּיק לְאַרְעָא דְתַחוּתָךְ,
 וְאַתָּ זִיל אֲתַכְנִישׁ לְאַתְר חָד, וּמִיָּא עַבְד כָּךְ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 יָקוּוּ הַמִּים.

מתוך מדבש

מַה דִּי בְּעֲלָמָא דִּין וְעַל יְדֵי אֵלֹו
 הָאוּמָנִים נִבְרָא כָּל מַה שִׁישׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וּמִפְּרֹשׁ וְאִמַּר וְזִמִּין לְאַלִין תִּלְתָּא
 וְהַזִּמִּין הַקַּב"ה אֵת אֵלֹו
 הַשְּׁלֹשָׁה, לְכָל חַד מְנַהוֹן לְכָל אֶחָד
 מֵהֶם בְּמִיּוּחַד, לְאַפְקָא בְּרִייתָא דְעָרִיף
 לְעֲלָמָא כְּדֵי לְהוֹצִיא בְּרִיּוֹת הַצְּרִיכוֹת
 לְעוֹלָם, דִּהֵינּוּ זִמִּין לְמִיָּא הַזִּמִּין אֵת
 הַמִּים בְּיוֹם שְׁלִישִׁי שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 אָמַר לִיה אִמַּר לוֹ הַקַּב"ה, אֲתָּ אַפִּיק
 לְאַרְעָא דְתַחוּתָךְ אֲתָּ תּוֹצִיא אֵת
 הָאָרֶץ שְׂמַתְחַתֶּיךָ, וְאַתָּ זִיל אֲתַכְנִישׁ
 לְאַתְר חָד וְאַתָּה תֵּלֵךְ וְתֹאסֵף וְתִקְוָה
 לְמָקוֹם אֶחָד, וּמִיָּא עַבְד כָּךְ וְהַמִּים
 עָשָׂה כֵךְ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב זֶה
 שְׁכָנוֹב יָקוּוּ הַמִּים.

הַפְּסוּק, כִּי הִנֵּה הָאֵי פְּסוּקָא אֲתַגְזֹר
 בְּמַתְנֵיתָא דִּילָן פִּירוּשׁ הַפְּסוּק שֶׁל
 נַעֲשֶׂה אָדָם נִפְסָק וְנִתְפַּרֵּשׁ בְּמִשְׁנָה שְׁלֹו.
 וְהָכִי גִזְרָנָא וְכַךְ פִּסְקֵנוּ, שׁוּזָה הוּא
 פִּירוּשׁוֹ, כַּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלָמָא כְּשֶׁבְּרָא הַקַּב"ה אֵת הָעוֹלָם,
 הָוָה עֵיקְרָא דְּכָלָא מִיָּא הִיָּה עֵיקַר
 הַכֹּל מִים, וּמִן מִיָּא אֲשֵׁתִיל כָּל
 עֲלָמָא וּמִן הַמִּים נִשְׁתַּל וְנִבְרָא כָּל
 הָעוֹלָם בְּכִלְלוֹת, וְעַבְד קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא תִּלְתָּא אוּמָנִין דִּיעֲבֹדוֹן
 אוּמָנוּתִיה בְּהָאֵי עֲלָמָא וְעָשָׂה הַקַּב"ה
 שְׁלֹשָׁה אוּמָנִים שֶׁיַּעֲשׂוּ אוּמָנוּתוֹ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה בְּפִרְטוֹת, וְאַלִין אֵינֹוֹן וְאֵלֹו הֵם,
 שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וּמִיָּא שְׁמִים וְאַרְץ
 וּמִים, וְעַל יְדוּי דְּאַלִין אֲתַבְּרִי כָּל

קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ, אֵת אִפִּיק בְּרִיין מִינָךְ, בְּעִירִין וְחִיּוֹתָן
וְכַדְדָּמִי לֹון, מִיד עֲבָדַת כָּךְ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִיִּם תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

קָרָא לְשָׁמַיִם, אָמַר לֹון, אַתּוֹן אֲבָדִילוּ בֵּין מִיָּא לְמִיָּא, עֲבָדוּ
כָּךְ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִיִּם אֵת הָרָקִיעַ.

קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ אִפִּיקִי דְשָׂאִים וְעֲשָׁבִים וַיְבֹולִין וַאֲיִלְגִּי חֲקֵלָא,
מִיד מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֲשָׁב מְזֻרִיעַ זֶרַע.

קָרָא כְּמוֹ כֵּן לְשָׁמַיִם, אָמַר לֹון, יְהֵא כְּכֹון נְהוֹרִין וּבּוֹצִינִין לְאַנְהָרָא
עַל אַרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְהִי מְאוֹרוֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם.

מתוך מדבש

ובין המים אשר מעל לרקיע.

וממשיך ואמר כי פעם שניה קָרָא
לְאַרְעָא קרא הקב"ה את
הארץ ביום השלישי, אָמַר לָהּ, אִפִּיקִי
דְשָׂאִים וְעֲשָׁבִים וַיְבֹולִין וַאֲיִלְגִּי
חֲקֵלָא תּוֹצֵא תּוֹצֵא דְשָׂאִים וְעֲשָׁבִים וְתַבּוּאוֹת
וְעֲצֵי הַשֹּׁדֶה, מִיד מַה כְּתִיב בָּהּ,
וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֲשָׁב מְזֻרִיעַ
זֶרַע לַמִּינֵהוּ.

קָרָא כְּמוֹ כֵּן לְשָׁמַיִם ביום רביעי
בפעם שניה, אָמַר לֹון אמר
להם, יְהֵא כְּכֹון נְהוֹרִין וּבּוֹצִינִין
לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא יהיה בכם אורות
וגרות להאיר על הארץ, הָדָא הוּא
דְכְּתִיב זֶהוּ שִׁכְתוּב יְהִי מְאוֹרוֹת
בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם להאיר על הארץ.

קָרָא לְאַרְעָא קרא את הארץ ביום
הששי, אָמַר לָהּ הקב"ה, אֵת
אִפִּיק בְּרִיין מִינָךְ את תוציאי ממך
בריות, דהיינו בְּעִירִין וְחִיּוֹתָן וְכַדְדָּמִי
לֹון בהמות וחיות וכדומה להם, מִיד
עֲבָדַת כָּךְ מיד עשתה כך, הָדָא הוּא
דְכְּתִיב זֶהוּ שִׁכְתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם
תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ
בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה.

קָרָא לְשָׁמַיִם קרא את השמים ביום
השני, אָמַר לֹון אמר להם, אַתּוֹן
אֲבָדִילוּ בֵּין מִיָּא לְמִיָּא אתם תבדילו
בין מים העליונים למים התחתונים,
עֲבָדוּ כָּךְ עשו כך, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
זֶהוּ שִׁכְתוּב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִיִּם אֵת הָרָקִיעַ
ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע

קָרָא כְּמוֹ כֵּן לְמִיָּא, אָמַר לוֹן, אַתּוֹן אֶפִּיקוּ רִיחְשָׁא דְנוּגִין
וְעוֹפִין, וְכַדְדְּמִי לוֹן, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב יִשְׁרְצוּ הַמִּים שְׂרָץ
נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעַל יְדִיהוֹן דְּתַלְתָּא אֲלִין, אַתְּעֵבִיד כָּל עוֹבְדָא דְכְּרָאשִׁית,
כָּל חַד וְחַד לְזִינְיָה.

כַּד אַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, כְּלָהּ הוּוּ זְמִינִין לְמַבְרִי כְּשָׂאָר יוֹמִין,
אָמַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא שׁוּם חַד מִנְכוֹן זָכִיל לְמַעַבְד
בְּרִיָּה דָא בְּלַחֲדוּדִי, כְּשָׂאָר כָּל בְּרִיין דְּהוּוּ עַד כְּעַן, אֱלָא כּוֹלְכוֹן
תַּתְּחַבְּרוֹן כְּחֻדָּא וְאַנָּא עִמְכוֹן, וְנַעֲבִיד אֵינְשָׁא, דְּהָא אַתּוֹן לֹא
תִּיכְלוֹן לְמַעַבְדִּיהָ בְּלַחֲדִיכוֹן, אֲבָל גּוּפָא יְהֵא דִילְכוֹן תְּלַתִּיכוֹן,
וְנִשְׁמָתָא דִילִי.

מתוך מדבש

הימים, אָמַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אמר להם הקב"ה, לֹא שׁוּם חַד מִנְכוֹן
זָכִיל לְמַעַבְד בְּרִיָּה דָא בְּלַחֲדוּדִי,
כְּשָׂאָר כָּל בְּרִיין דְּהוּוּ עַד כְּעַן אין
שׁוּם אֶחָד מִכֶּם יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְבַרְרָא
בְּרִיָּה זֹו לְבַדּוֹ, כְּשָׂאָר כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁהֵיוּ
עַד עַתָּה, אֱלָא כּוֹלְכוֹן תַּתְּחַבְּרוֹן
כְּחֻדָּא וְאַנָּא עִמְכוֹן, וְנַעֲבִיד אֵינְשָׁא
אֵלָּא כּוֹלְכֶם תַּתְּחַבְּרוּ יַחַד וְאִנִּי עִמְכֶם,
וְנַעֲשֶׂה אֶת אֲדָם, דְּהָא אַתּוֹן לֹא
תִּיכְלוֹן לְמַעַבְדִּיהָ בְּלַחֲדִיכוֹן כִּי
אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לַעֲשׂוֹתוֹ לְבַדְכֶם, אֲבָל
גּוּפָא יְהֵא דִילְכוֹן תְּלַתִּיכוֹן אֲבָל
בְּרִיאַת הַגּוּף יִהְיֶה שְׁלֹכֶם, שֶׁתְּבַרְאוּ אוֹתוֹ
שְׁלֹשְׁתֶּכֶם יַחַד, וְנִשְׁמָתָא דִילִי וְהַנִּשְׁמָה
אֲבָרָא אִנִּי לְבַדִּי.

קָרָא כְּמוֹ כֵּן לְמִיָּא בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי
פַּעַם שְׁנִיָּה, אָמַר לוֹן אָמַר לָהֶם,
אַתּוֹן אֶפִּיקוּ רִיחְשָׁא דְנוּגִין וְעוֹפִין
וְכַדְדְּמִי לוֹן אַתֶּם תּוֹצִיאוּ רִמְשׁ דְּגִים
וְעוֹפּוֹת וְכַדּוּמָה לָהֶם, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב
זֶהוּ שֶׁכְּתוּב יִשְׁרְצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ
חַיָּה וְעוֹף עוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. וְעַל יְדִיהוֹן
דְּתַלְתָּא אֲלִין אַתְּעֵבִיד כָּל עוֹבְדָא
דְּכְּרָאשִׁית וְעַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה אוֹמְנִים
הָאֵלוּ נַעֲשֶׂה כָל מַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית, כָּל
חַד וְחַד לְזִינְיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ.

כַּד אַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה כְּשֶׁבֶא יוֹם
הַשְּׁשִׁי שֶׁבֶו נִבְרָא הָאָדָם, כְּלָהּ הוּוּ
זְמִינִין לְמַבְרִי כְּשָׂאָר יוֹמִין כּוֹלֶם
הָיוּ מוֹכִנִּים לְבַרְרָא עוֹד בְּרִיּוֹת כְּמוֹ בְּשָׂאָר

וּלְפִיכָּךְ קָרָא לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לוֹן נַעֲשֶׂה אָדָם, אֲנָא וְאַתּוֹן, אֲנָא נִשְׁמָתָא, וְאַתּוֹן גּוּפָא, וְכָךְ הוּא, דְּגוּפָא הוּא מִתְּלִתְהוֹן, דְּהוּוּ אוּמָנִין בְּעוּבְדָּא דְּבְרָאשִׁית, וְנִשְׁמָתָא יְהִיבָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִשְׁתַּתֵּף עִמָּהוֹן בָּהּ.

בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ, כְּלוּמַר דְּאַתְחַזִּי לָנָא, כִּי הוּא גּוּפָא דְּאַתְנָסִב מִנֵּי מִנְכּוֹן, לְמַנְדַּע וּלְאַדְמָאָה לְכּוֹן, וּבִי הוּא דְּאַתְנָסִב מִנֵּי, דְּהוּא נִשְׁמָתָא, דִּיתְפָּרֵשׁ מִעוּבְדֵּי דְּעִלְמָא, וְיִהִי תִיאוּבְתִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְעִילָאִין קְדִישִׁין.

וְעוֹד בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ, דְּגוּפָא דְּאַתְנָסִב מִנְכּוֹן, לֹא יִהְיֶה בְּקִיּוּמָא

מתוך מדבש

וּלְפִיכָּךְ קָרָא לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְכָךְ קָרָא אוּתָם הַקִּבְ"ה, וְאָמַר לוֹן וְאָמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אָדָם, דְּהֵינּוּ אֲנָא וְאַתּוֹן אֲנִי וְאַתָּם, אֲנָא נִשְׁמָתָא, וְאַתּוֹן גּוּפָא אֲנִי אֲבָרָא אֶת הַנִּשְׁמָה וְאַתָּם תַּעֲשׂוּ אֶת הַגּוּף, וְכָךְ הוּא לְמַעֲשֶׂה, דְּגוּפָא הוּא מִתְּלִתְהוֹן כִּי הַגּוּף הוּא מְשֻׁלָּשָׁתָם מִשְׁמִים וְאַרְצָן וּמִים, דְּהוּוּ אוּמָנִין בְּעוּבְדָּא דְּבְרָאשִׁית שְׁחָם הֵיוּ הָאוּמָנִים בְּכָל מַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית, וְנִשְׁמָתָא יְהִיבָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַתָּה הַנִּשְׁמָה נִתְּנָה הַקִּבְ"ה, דְּאִשְׁתַּתֵּף עִמָּהוֹן בָּהּ שֶׁנִּשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם בָּהּ.

וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ מִשְׁכֵּךְ בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ בְּלִשׁוֹן רַבִּים, דְּגוּפָא דְּאַתְנָסִב מִנְכּוֹן, לֹא יִהְיֶה בְּקִיּוּמָא כְּגִינִיכּוֹן שֶׁהַגּוּף שְׁנִלְקַח מִכֶּם, לֹא יִהְיֶה

וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ מִשְׁכֵּךְ בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ בְּלִשׁוֹן רַבִּים, כְּלוּמַר, דְּאַתְחַזִּי לָנָא כְּלוּמַר שִׁיחִיָּה נִרְאָה וְדוּמָה לָנוּ, וְהֵינּוּ

בְּגִינִיכוֹן, מֵאֵי בְּגִינִיכוֹן, כְּאִינוֹן בְּרִיין דְּאַפְקֶתוֹן, עַל דְּאִיהוּ עֶפְרָא
בְּשָׂאָר כָּל בְּרִיין, וְהָיָא נִשְׁמָתָא קִדִּישָׁא דְּאַנָּא יְהִיב בֵּיהּ, דִּיהוּ
לָהּ קִיּוּמָא לְעֵלְמִין, דְּלִיתָא גּוּפָא, וְיִדְמָה בְּקִיּוּמָא לִי.

שורש ומקור הגן עדן וענין פרטיו

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנָּא הָיִית קָמִי דְּרַבִּי בְּרוּקָא, וְהָיָא אוֹמַר,
בְּדִין אֲזַכֶּה לְמַעַלְתָּ גִּנְתָּ אַגּוּז עִם חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָוָה
יִדְעָנָא מֵאֵי הוּא, עַד דְּשִׁמְעָנָא לָהּ דְּאָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי,

מתוך מדבש

בקיום לעולם, כמוכם, מֵאֵי בְּגִינִיכוֹן קִדִּישָׁא דְּאַנָּא יְהִיב בֵּיהּ ואותה
מה הכונה כמוכם, ואומר כְּאִינוֹן הנשמה הקדושה שאני נתתי בו, דִּיהוּ
בְּרִיין דְּאַפְקֶתוֹן כאותם הבריות לָהּ קִיּוּמָא לְעֵלְמִין שתהיה לה
שהוצאתם, עַל דְּאִיהוּ עֶפְרָא בְּשָׂאָר קיום לעולם, דְּלִיתָא גּוּפָא כי היא
כָּל בְּרִיין לפי שגוף האדם הוא אִינָה גוּף, וְיִדְמָה בְּקִיּוּמָא לִי
מעפר כשאר כל הבריות, לכן יתבלה ותדמה בקיום אלי, דִּהִינּוּ שתחיה
בעפר כשאר הבריות, וְהָיָא נִשְׁמָתָא לעולם.

מאמר "שורש ומקור הגן עדן וענין פרטיו" יבואר בו ענין הגן עדן
שבעולם הבריאה דהיינו בחינת עדן, וישנו בחינת עדן תחתון בעולם
העשיה, וכמו כן הגן שמקבל חימונו הוא גם כן בבחינת גן עליון בבריאה
וגן תחתון בעשיה

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת נחלאים דף כג ע"א, ונצי"ל וכו' כן א' עמ' שנה שנט)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנָּא הָיִית קָמִי אַגּוּז עִם חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָוָה
דְּרַבִּי בְּרוּקָא אֲנִי הֵייתִי עוֹמֵד יִדְעָנָא מֵאֵי הוּא וְלֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ מֵה
לִפְנֵי רַבִּי בְּרוּקָא, וְהָיָא אוֹמַר וְכך הוּא גִּנְתָּ אַגּוּז, עַד דְּשִׁמְעָנָא לָהּ
אִמַּר, בְּדִין כַּךְ אֲזַכֶּה לְמַעַלְתָּ גִּנְתָּ דְּאָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי עַד

קרייה הקדוש ברוך הוא לגנתא דעדן גנת אגוז, מה האגוז קליפה אחר קליפה, ופריו מבפנים, כך עדן, עולם אחר עולם, והוא מבפנים.

תאני רבי שמעון, הגן הזה מאין נטוע, הקדוש ברוך הוא נטע אותו מתחתיו של עדן, דאי תימא שזה פנגד זה בשוה, אי אפשר, אלא הגן בארץ, ועדן עליו מלמעלה, ומאין תמציתו של גן, מעדן הוא.

אמר ליה רבי יהודה, לדבריך, מאי פתיב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, היה לו לומר ונהר יורד מעדן להשקות את הגן, דמשמע דמלמעלה יורד למטה לגן, אלא אמר רבי

מתוק מדבש

ששמעתי מה שאמר רבן יוחנן בן זכאי, כי קרייה הקדוש ברוך הוא לגנתא דעדן גנת אגוז קרא הקב"ה לגן עדן גנת אגוז, מן הטעם כי מה האגוז יש עליו קליפה אחר קליפה לכסותו, ופריו מבפנים, כך עדן יש עליו עולם אחר עולם דהיינו עולם העשיה ועולם היצירה, והוא מבפנים בעולם הבריאה.

אמר ליה רבי יהודה לרבי שמעון, לדבריך שאמרת שהגן למטה

והעדן למעלה, מאי פתיב למה כתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, היה לו לומר ונהר יורד מעדן להשקות את הגן, דמשמע שאז היה משמע דמלמעלה מן העדן יורד הנהר למטה לגן, אלא אמר

תאני רבי שמעון ושאל, הגן הזה מאין הוא נטוע כלומר מאין שורשו והשפעתו, והשיב הקדוש ברוך הוא נטע אותו מתחתיו של עדן ומעדן הוא השפעתו, דאי תימא שאם תאמר שזה פנגד זה בשוה כי הגן

שמעון, עדן למטה, ועדן למעלה, גן למעלה, גן למטה, ושניהם
מכונים זה כנגד זה, והקדוש ברוך הוא נטע זה מתחת זה.

הקב"ה מחדש נשמות הצדיקים בכל בקר
רבי שמעון אמר, בכל לילה ולילה, וכד אתי צפרא, מחדש
לון נשמתיהו, הלא הוא דכתיב (איכה ג כג) חדשים לבקרים
רבה אמונתך.

מתוך מדבש

רבי שמעון, יש עדן למטה, ועדן למעלה, וכן יש גן למעלה, ויש
גן למטה, ושניהם מכונים זה כנגד זה, והקדוש ברוך הוא נטע
זה מתחת זה עדן התחתון תחת עדן התחתון להשקות את גן התחתון.
ומה שכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, היינו נהר יוצא מעדן העליון
להשקות את גן העליון, ונהר יוצא מעדן התחתון להשקות את גן התחתון.

מאמר "הקב"ה מחדש נשמות הצדיקים בכל בקר" יבואר בו ענין
התחדשות הנשמות מידי בוקר

(מקור המאמר מהר מדש פרשת נחלשית דף כג ע"ב, ונצאוריו כרך א עמ' שסד)

רבי שמעון אמר כמו שנשמות הקב"ה מחדש את נשמותיהם של
הצדיקים עולות בכל שבת וחדש הצדיקים, הלא הוא דכתיב זהו
לגן עדן העליון ומתחדשות שם, כך שכתוב, חדשים לבקרים מה
בכל לילה ולילה כשבני אדם שהקב"ה מחדש את נשמתם של
הולכים לישון ומפקידים את נשמתם הצדיקים בכל בקר, רבה אמונתך
בידו של הקב"ה, כשאומרים הפסוק מזה אנו רואים נאמנותו של הקב"ה,
בידך אפקיד רוחי, וכד אתי צפרא שהוא נאמן בפקדונו, שמחזיר את
מחדש לון נשמתיהו וכשבא הבקר הנשמה לגוף שיצאה ממנו.

עין החיים הוא התורה לעסוק בה בקורת רוח והרחבת הדעת

רַבִּי שְׁמַעוֹן (נ"א יְהוֹשֻׁעַ) אָמַר, הַנִּית הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם
הָרָאוּשׁוֹן בְּגֵן עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תוֹרָתוֹ, לְעִבּוֹד בָּהּ וּלְשִׁמּוֹר
מִצְוֹתֶיהָ, הָדָא הוּא דְכָתִיב, וְעַץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הָגֵן, וְכָתִיב (משלי
ג יט) עֵץ חַיִּים הוּא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵה בְּגֵן זֶה, יַעֲסוֹק בָּהּ וְיִשְׁמֹר אוֹתָהּ,
וּמִפְּנֵי הָעֲדוּנִין וְהַנָּאוֹת שֶׁהֵיוּ לוֹ לְאָדָם שָׁם, לֹא שָׁמַר תוֹרָתוֹ,
עַד שֶׁגָּרְשָׁהּ מִשָּׁם. [וכו']

מתוך מדבש

מאמר "עין החיים הוא התורה לעסוק בה בקורת רוח והרחבת הדעת"
יבואר בו ענין עסק התורה והעבודה שזיכה בהם הקב"ה לאדם הראשון
והקלקול שלאחר מכן בחטא עין הדעת, וענין התשובה שלו שנתקבלה,
וביטול הגזירה ואריכות ימיו

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת נחלאשית דף כג ע"ב, ונצי"לוינו כרך א עמ' שסו-שסז)

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַנִּית הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרָאוּשׁוֹן בְּגֵן עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תוֹרָתוֹ, לְעִבּוֹד בָּהּ וּלְשִׁמּוֹר מִצְוֹתֶיהָ, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְכָתִיב (משלי ג יט) עֵץ חַיִּים הוּא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵה בְּגֵן זֶה, וְיִשְׁמֹר אוֹתָהּ, וְכָתִיב (משלי ג יט) עֵץ חַיִּים הוּא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵה בְּגֵן זֶה, וְיִשְׁמֹר אוֹתָהּ, וּמִפְּנֵי הָעֲדוּנִין וְהַנָּאוֹת שֶׁהֵיוּ לוֹ לְאָדָם שָׁם, לֹא שָׁמַר תוֹרָתוֹ, עַד שֶׁגָּרְשָׁהּ מִשָּׁם. [וכו']

וּמַעֲיָן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, גְּזִירָה נִגְזְרָה עַל אָדָם קוֹדֵם לְמוֹת, עַל שְׁנִלְקַח מִן הָאֲדָמָה, מִשְׁמַע דְּכָתִיב בַּיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ, מִלְּמַד שְׁאֵלְמָלִי לֹא חָטָא, הָיָה לוֹ חַיִּים אַרְוִפִּים, כִּיּוֹן שְׁחָטָא, הוּא הָעוֹנֵשׁ שִׁיקְצָר יָמָיו, וַיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה נָתַן לוֹ יוֹמוֹ דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא שֶׁהוּא אֶלְף שָׁנָה.

מתוק מדבש

וּמַעֲיָן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת וְאַחַר שְׁחָטָא כִּבְר נֹאסֵר לוֹ לֹאכּוֹל מֵעַץ הַחַיִּים.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, גְּזִירָה נִגְזְרָה עַל אָדָם קוֹדֵם שְׁחָטָא לְמוֹת, עַל שְׁנִלְקַח מִן הָאֲדָמָה שְׁאֵין לָהּ קִיּוֹם, וְעַל זֶה נֹאמַר כִּי עֵפֶר אֵתָּה וְאֵל עֵפֶר תִּשׁוּב, זֶה מִשְׁמַע

דְּכָתִיב מִמָּה שְׁכָתוּב שֶׁאִמַר הַקָּב"ה כִּשְׁהוֹדִיר אוֹתוֹ עַל עֵץ הָדַעַת, בַּיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מִלְּמַד שְׁאֵלְמָלִי לֹא חָטָא, הָיָה לוֹ חַיִּים אַרְוִפִּים הִרְבָּה שָׁנִים וְאַחַר כֵּן הָיָה מֵת, אֲבָל כִּיּוֹן שְׁחָטָא, הוּא הָעוֹנֵשׁ שְׁנִיתָן לוֹ שִׁיקְצָר יָמָיו וַיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. אֲבָל לְאַחַר שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה נָתַן לוֹ יוֹמוֹ דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא שֶׁהוּא אֶלְף שָׁנָה וְכֹזֶה הוּקַל דִּינוֹ.

קין עשה תשובה כשהודה על חטאתו

אמר רבי שמעון, חנה אמרה, שקנתה איש את יהו"ה, שהוא השם המיוחד, והוא קלקל מעשיו, ולא רצה לעמוד בדרך הישר, הִדָּא הוא דכתיב, וַיֵּצֵא קִין מִלִּפְנֵי יְהוָה, יָצָא מֵאוֹתוֹ הַכֶּלֶל שְׁאִמְרָה אָמוֹ.

ובשביל כך מה כתיב, וישב בארץ נוד, שהיה נד בארץ, והוא כמו כן עשה תשובה כשהודה על חטאתו, וקבל עליו עונשו, דתנינן כל המתודה חטאתיו ומתבייש מהן מוחלין לו מיד

מתוך מדבש

מאמר "קין עשה תשובה כשהודה על חטאתו" יפורש בו ענין התשובה של חוה ושל קין כשהודה על חטאו, כמ"ש המתודה על חטאתיו ומתבייש בהן מוחלין לו על כל עונותיו

(מקור המאמר צוהר חדש פרשת נחלשית דף כה ע"א, ונמצאוינו כרך א עמ' 33-35)

אמר רבי שמעון מה שאמר רבי אליעזר לעיל שחנה רצתה לתקן חטאה, על כן חנה אמרה, שקנתה איש את יהו"ה, שהוא השם המיוחד שאינו בשיתוף עם התחתונים כמו השם אלהים, והוא קין קלקל מעשיו, ולא רצה לעמוד בדרך הישר, הִדָּא הוא דכתיב זהו שכתוב וַיֵּצֵא קִין מִלִּפְנֵי יְהוָה, דהיינו יָצָא מֵאוֹתוֹ הַכֶּלֶל שְׁאִמְרָה אָמוֹ קניתי איש את ה', שפירושו שהולדתי בן שיתדבק בשם הוי"ה.

ובשביל כך כשחזר קין בתשובה מה כתיב בו, וישב בארץ נוד, שהיה נד בארץ שהלך נע ונד בגלות, ומפרש את דבריו, ואמר והוא קין כמו כן עשה תשובה כאביו, כשהודה על חטאתו ואמר גדול עוני מנשוא, וקבל עליו עונשו כמ"ש וישב בארץ נוד, ור"ל על ידי שהניד והפריד את המלכות [השכינה] מהתפארת [בחינת קוב"ה] בעונו, כך קבל עליו לישב בארץ נוד לכפרת עונו, דתנינן (נמס' נרכות דף יב ע"ב), כל

על כל עונותיו, הָדָא הוּא דְכָתִיב (משלי כח יג) וּמִוְדָּה וְעֹזֵב יְרוּחָם.

הקשה לבעוס ונוח לרצות זו המדה הגדולה והחשובה מכולם

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵדַת הַצַּדִּיק, קָשָׁה לְבָעוּס וְנוּחַ לְרָצוֹת, וְזוֹ
הַמִּדָּה גְּדוּלָּה מְכֻלָּם, וּבָא הַפֶּתוּב לְהוֹרוֹת, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
נח, נוח בְּדַעְתּוֹ, נוח בְּדִיבּוּרוֹ, נוח בְּמַהֲלָכוֹ, וּמִי עוֹשֶׂה זֶה, אִישׁ
צַדִּיק, וּבְשִׁמַּת אוֹמְרִים עָלָיו, אֵי עֲנִיו, אֵי חֲסִיד, תָּמִיד הִיָּה בְּדוֹרוֹתָיו,
וּלְמֵאֵי יִזְכָּה, אֵת הָאֱלֹהִים הַתְּהִלָּה נח, לְמַעַלָּה עַל כָּל הַמַּעֲלֹת.

מתוך מדבש

הַמִּתְוֹדָה עַל חַטָּאתָיו וּמִתְבַּיֵּשׁ עֲוֹנוֹתָיו, הָדָא הוּא דְכָתִיב זֶהוּ
מִיָּהּ, מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד עַל כָּל שִׁכְתוּב וּמוֹדָה וְעֹזֵב יְרוּחָם.

מאמר "הקשה לבעוס ונוח לרצות זו המדה הגדולה והחשובה מכולם"
יפורטו בו ענין מעלות האדם שהעיקר הוא מדותיו הטובות שבין האדם
לחבירו שיהא נוח לכל בפרטי מהלכיו

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת נח דף כו ע"א, ונצי"אורינו כרך א' עמ' תכה-תכו)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵדַת הַצַּדִּיק מדה טובה של הצדיק הוא, כי
קָשָׁה לוֹ לְהַתְעוֹרֵר לְבָעוּס, ואם כעס
פַּעַם, הוּא וְנוּחַ לְרָצוֹת מִיָּד הוּא חוֹזֵר
וּמִתְרַצֶּה, (כַּמְטָאֵל צַמֵּס' אֶזְטַת פ"ה מ"ד),
וְזוֹ הַמִּדָּה גְּדוּלָּה וְחֻשְׁבָּה מְכֻלָּם
מֵאַרְבַּע מִדּוֹת שִׁישׁ בְּדַעְתּוֹ, וּבָא הַפֶּתוּב
לְהוֹרוֹת, "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נח" שִׁיְהִיָּה
הָאָדָם נוח בְּדַעְתּוֹ, נוח בְּדִיבּוּרוֹ,
נוח בְּמַהֲלָכוֹ, וּמִי עוֹשֶׂה זֶה, "אִישׁ
צַדִּיק", וּבְשִׁמַּת אוֹמְרִים עָלָיו בְּנֵי
אָדָם אֵי עֲנִיו, אֵי חֲסִיד אוֹי שְׁנִסְתַּלַּק
מִי שֶׁהִיָּה עֲנִיו וְחֲסִיד, כִּי תָמִיד הִיָּה
בְּדוֹרוֹתָיו, וּלְמֵאֵי יִזְכָּה זֶה הָאִישׁ
צַדִּיק, אֵת הָאֱלֹהִים הַתְּהִלָּה נח
הִיָּינוּ בְּגֵן עֵדֶן בְּמִקּוֹם הַשְּׂרָאָה הַשְּׁכִינָה
הַנִּקְרָאָה אֱלֹהִים, וּמַעֲלָה זֶה הִיא
לְמַעַלָּה עַל כָּל הַמַּעֲלֹת.

גודל כח התשובה ורחמנותו של הקב"ה

אמר רבי שמעון, רחמנותו של הקדוש ברוך הוא אצל פנסת ישראל, הדא הוא דכתיב (ש"ס ט"ז) פתחי לי, פתח של תשובה, למען תזכי לכל טוב שבעולם, שראשי נמלא טל, זהו ראש העולם, קוצותי רסיסי לילה, זהו קצה העולם, פלומר, ראש העולם וקצהו, מלאתי כל טוב בשבילך, ולא פתחת לי באותו זמן, ולאחר כן פשהציק לה מה פתיב (ש"ס פסוק ט) קמתי אני לפתח לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו.

מתוק מדבש

מאמר "גודל כח התשובה ורחמנותו של הקב"ה" יפורש בו ענין רחמנותו של השי"ת על ישראל וחפצו במדת התשובה שעל ידה יזכה האדם לכל טוב שבעולם

(מקור המאמר בזהר חדש פרשת לך לך דף לא ע"א, ונמצאונו כרך א עמ' תפח)

אמר רבי שמעון, ראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא אצל פנסת ישראל, הדא הוא דכתיב זהו שכתוב פתחי לי וגומר שפירשו פתחי לי פתח של תשובה, למען תזכי לכל טוב שבעולם. שראשי נמלא טל, זהו ראש העולם צד אחד של העולם, קוצותי רסיסי לילה, זהו קצה העולם קצה השני של העולם, פלומר ראש העולם וקצהו דהיינו מסוף העולם ועד סופו, מלאתי כל טוב בשבילך, ולא פתחת לי בתשובה באותו זמן, ולאחר כן פשהציק לה (הגכ"י, מלשון ישעיה נא יג, "איה חמת המליך") פי' כשנצער ביותר, מה פתיב קמתי אני לפתח לדודי ורציתי לעשות תשובה, אבל ודודי חמק עבר כבר היה קשה התשובה ביותר, נפשי יצאה בדברו פי' בדברו אלי שתשובה מתוך הדחק אינה חשובה כל כך.

גזירת רבי שמעון על המלאך

זְמַנָּא חָדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא עֲלָמָא דְחָשִׁיף וְאַפִּיל וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה, אָמַר לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, תָּא וְנַחְזִי מַה בָּעָא קְדָשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא לְמַעַבְד בְּעֲלָמָא, אֲזִלוּ וְאַשְׁכְּחוּ חַד מְלָאכָא דְדָמִי לְטוּרָא רַבְרָבָא, וְאַפִּיק תְּלָתִין שְׁלֵהוּבִין דְּנוּרָא מְפּוּמִּיָּה.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה אַתָּ בָּעִי לְמַיְעַבְד, אָמַר לִיה, בָּעִינָא לְמַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחִי תְּלָתִין זַפְּאִין בְּדָרָא, דְּהָכִי גָזַר קְדָשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא עַל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם הָיָה יְהִיָּה,

מתוך מדבש

מאמר "גזירת רבי שמעון על המלאך" יתבאר בו כוחו הגדול דרשב"י שהגין על דורו והצילו מכליון, ובת קול יצא והכריז אשרי חלקך שהקב"ה גזור למעלה ואתה מבטל למטה והוא יתברך עושה רצונך

(מקור המאמר מהר מדש פרשת וילך דף לג ע"א, ונצי"טו כרך א עמ' תקיט-תקכ)

זְמַנָּא חָדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן פַּעַם אַחַת יֵצֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחוּץ מִבֵּית מִדְרָשׁוֹ, וְחָמָא עֲלָמָא דְחָשִׁיף וְאַפִּיל וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה וְרָאָה שְׁהַעוֹלָם נַחֲשָׁךְ וְנִאֲפַל וְנִסְתָּם אֹרֵךְ הַשֶּׁמֶשׁ, אָמַר לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה אִמַּר לוֹ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, תָּא וְנַחְזִי מַה בָּעָא קְדָשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא לְמַעַבְד בְּעֲלָמָא בָּא וְנִרְאָה מַה רּוֹצֵה הַקֶּב"ה לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם, אֲזִלוּ וְאַשְׁכְּחוּ חַד מְלָאכָא דְדָמִי לְטוּרָא רַבְרָבָא הִלְכוּ וּמִצְאוּ מִלָּאךְ אֶחָד שְׁהִיָּה דוֹמָה לַהֵר גְּבוּהָ, וְאַפִּיק תְּלָתִין שְׁלֵהוּבִין דְּנוּרָא מְפּוּמִּיָּה וְהוֹצִיא שְׁלִשִׁים לַהֲבוֹת אֵשׁ מִפּוּר.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵל הַמִּלָּאךְ, מַה אַתָּ בָּעִי לְמַיְעַבְד מַה אַתָּה רּוֹצֵה לַעֲשׂוֹת, אָמַר לִיה הַמִּלָּאךְ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בָּעִינָא לְמַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא אֲנִי רּוֹצֵה לַהֲחִירֵב אֶת הָעוֹלָם, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחִי תְּלָתִין זַפְּאִין בְּדָרָא לִפִּי שְׁלֹא נִמְצְאוּ שְׁלִשִׁים צְדִיקִים בְּדוֹר כְּמוֹ אַבְרָהָם, דְּהָכִי גָזַר קְדָשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא עַל אַבְרָהָם כִּי כָךְ גָּזַר הַקֶּב"ה עַל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם הָיָה

יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיָּא תְּלָתִין, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָטוּ מִינֶךָ זֵיל קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִימָא לִיה, בַּר יוֹחָאִי שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא.

אֲזַל הָהוּא מְלָאכָא קָמִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לִיה, מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא גָּלִי קָמָךְ מַה דְּאָמַר לִי בַר יוֹחָאִי, אָמַר לִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זֵיל אַחֲרֵיבִיה לְעֵלְמָא, וְלֹא תִשְׁגַּח בֵּיה בְּבַר יוֹחָאִי.

כַּד אָתָּא, חֲזִיִּיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמֵלְאכָא, אָמַר לִיה, אִי לֹא תִיזִיל, גְּזֻרְנָא עֲלֶיךָ דְּלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא, וְתִהְיוּ בְּאַתֵּר דְּעוֹזָא וְעוֹזָא ל, וְכַד תִּיעוּל קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִימָא לִיה, אִי לִית תְּלָתִין

מתוק מדבש

יְהִיָּה, יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיָּא תְּלָתִין כְּלוּמַר שִׁיחִיו שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים כְּאִבְרָהִם, וּבְדוּר הוּא אֵין שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים כְּאִלוּ, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְהַמְלֹאךְ, בְּמָטוּ מִינֶךָ זֵיל קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִבְקֵשׁ אוֹתָךְ לָךְ אֵל הַקִּבְ"ה, וְאִימָא לִיה בַּר יוֹחָאִי שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא וְאִמּוֹר לוֹ בַר יוֹחָאִי נִמְצָא בְּעוֹלָם, שִׁישׁ בִּכְחוֹ לְבַטֵּל אֶת הַגּוֹזֵר.

בְּבַר יוֹחָאִי לָךְ וְתַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם וְלֹא תִשְׁגִּיחַ בְּבַר יוֹחָאִי.

כַּד אָתָּא חֲזִיִּיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמֵלְאכָא כְּשִׁבָא הַמְלֹאךְ רָאָה אוֹתוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן לְהַמְלֹאךְ, אִי לֹא תִיזִיל אִם לֹא תִלָּךְ לְהַקִּבְ"ה בְּשִׁלְיחוֹתִי, אִזְ גְּזֻרְנָא עֲלֶיךָ דְּלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא אִגְזוֹר עֲלֶיךָ שְׁלֹא תַעֲלֶה עוֹד לְשִׁמִּים, וְתִהְיוּ בְּאַתֵּר דְּעוֹזָא וְעוֹזָא ל וְתִהְיֶה נֹדַח בְּמָקוֹם שְׁנִמְצָאִים עוֹזָא וְעוֹזָא ל שֶׁהִפִּיל אוֹתָם הַקִּבְ"ה מִשְׁמִים לְאַרְצָן, וְהֵם קְשׁוּרִים בְּשִׁלְשָׁאוֹת בְּהָרֵי חֶשֶׁךְ, וְכַד תִּיעוּל קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכִשְׁתַּכְנֵס לְפָנֵי הַקִּבְ"ה, אִימָא לִיה אִמּוֹר לוֹ בְּשִׁמִּי, אִי לִית תְּלָתִין זְכָאִין בְּעֵלְמָא אִם אֵין שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים בְּעוֹלָם,

אֲזַל הָהוּא מְלָאכָא קָמִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הִלָּךְ אוֹתוֹ הַמְלֹאךְ לְפָנֵי הַקִּבְ"ה, אָמַר לִיה, מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא גָּלִי קָמָךְ מַה דְּאָמַר לִי בַר יוֹחָאִי רְבוֹן הָעוֹלָם גְּלוּי לְפָנֶיךָ מַה שְׁאִמַּר לִי בַר יוֹחָאִי, אָמַר לִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵל הַמְלֹאךְ, זֵיל אַחֲרֵיבִיה לְעֵלְמָא וְלֹא תִשְׁגַּח בֵּיה

אֲזַל הָהוּא מְלָאכָא קָמִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הִלָּךְ אוֹתוֹ הַמְלֹאךְ לְפָנֵי הַקִּבְ"ה, אָמַר לִיה, מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא גָּלִי קָמָךְ מַה דְּאָמַר לִי בַר יוֹחָאִי רְבוֹן הָעוֹלָם גְּלוּי לְפָנֶיךָ מַה שְׁאִמַּר לִי בַר יוֹחָאִי, אָמַר לִיה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵל הַמְלֹאךְ, זֵיל אַחֲרֵיבִיה לְעֵלְמָא וְלֹא תִשְׁגַּח בֵּיה

זכאין בעלמא, ליהוון עשרין, דהכי כתיב לא אעשה בעבור העשרים, ואי לית עשרין, להו עשרה, דאחר כך כתיב, לא אשחית בעבור העשרה, ואי לית עשרה, ליהוון תרין, דאינון אנא וברי, דהכי כתיב (עין דברים יט טו) על פי שנים עדים יקום דבר, ואין דבר אלא עולם, דכתיב (מסליס לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו. ואי לית תרין, הא אית חד, ואנא הוא, דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם.

בה שעתא נפק קלא מן שמיא ואמר, זכאה חולקך רבי שמעון, דקדשא בריה הוא גזר לעילא ואת מבטל לתתא, בודאי עלך אתמר (מסליס קמס יט) רצון יראיו יעשה.

מתוך מדבש

ליהוון עשרין יהיו עשרים והם יגיבו על הדור, דהכי כתיב כי כך כתוב בתורה לא אעשה בעבור העשרים, ואי לית עשרין להו עשרה ואם אין עשרים צדיקים יהיו עשרה להגן על הדור, דהכי כתיב כי כך כתוב אחר כך לא אשחית בעבור העשרה, ואי לית עשרה ליהוון תרין ואם אין עשרה יהיו שנים להגן על הדור, דאינון אנא וברי שהם אני ובני, דהכי כתיב כי כך כתוב על פי שנים עדים יקום דבר, ואין דבר אלא עולם לפי שנברא בדבר ה' דכתיב בדבר יהו"ה שמים נעשו. ואי לית תרין הא אית חד ואם אין שנים הרי יש אחד, ואנא הוא ואני הוא, שאני הצדיק יסוד עולם, ואני ראוי להגן על כל הדור, דכתיב וצדיק יסוד עולם הצדיק הוא מייסד ומקיים את העולם.

וסיים ואמר בה שעתא נפק קלא מן שמיא ואמר, זכאה חולקך רבי שמעון, דקדשא בריה הוא גזר לעילא ואת מבטל לתתא שהקב"ה גזר למעלה ואתה מבטל למטה, בודאי עלך אתמר ודאי עליך נאמר רצון יראיו יעשה כי הקב"ה עושה רצונך.

הלובש טלית ותפילין מתחבר עם ד' מלאכים

אמר רבי שמעון בן יוחאי, בשעתא דבר נש אקדים בצפרא, ואנח תפילין ברישיה, ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה, ואחשטף בעיטופא דמצוה, ואתי לנפקא מתרעא דביתיה, ארבע מלאכין קדישין מזדווגין עמיה, (דף נב ע"א) ונפקי עמיה מן תרעא דביתיה, ואוזפי ליה לבי פנישתא, ומכריזו קמיה הבו

מתוך מדבש

מאמר "הלובש טלית ותפילין מתחבר עם ד' מלאכים" יתבאר בו ענין הקדושה הנשגבה השורה על בר ישראל הלבוש בטלית ותפילין עד שמלאכי עליון מכריזין עליו להזהר בכבוד יקרו של בן המלך הקדוש (מקור המאמר זהו מדש פרשת תרומה דף נא ע"ג-נב ע"א, וצאורינו כך נ עמ' רסא-רסב)

אמר רבי שמעון בן יוחאי, בשעתא דבר נש אקדים בצפרא בשעה שאדם מקדים לקום בבקר, ואנח תפילין ברישיה ומניח תפילין בראשו, ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה ותפילין ברושם קדוש בזרועו (כעין מה שכתוב והיה לאות על ידך). ואחשטף בעיטופא דמצוה ומקודם מתעטף בעטוף של מצות ציצית (נקט כאן לפי חשיבות המלות, ולא לפי סדר הנחמן). ואתי לנפקא מתרעא דביתיה ובא לצאת מפתח ביתו, אז ארבע מלאכין קדישין מזדווגין עמיה ד' מלאכים קדושים מתחברים עמו, והם ד' מלאכי ארגמ"ן (כמנוחל זהו פ' נא דף מא סע"ג, ועיי"ש בפירושו), שהם כנגד ד' מצות, תפילין של ראש ושל יד וציצית ומזוזה, (דף נב ע"א) ונפקי עמיה מן תרעא דביתיה ויוצאים עמו מפתח ביתו, ואוזפי ליה לבי פנישתא ומלויים אותו לבית הכנסת, ר"ל מלויים אותו לשמרו עד שנכנס לבית הכנסת ונמצא שם באויר השכינה השורה שם, ומכריזו קמיה ומכריזים לפניו, טעם הכרוז כדי שלא יפגעו בו החיצונים שהאויר מלא מהם, הבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא תנו כבוד לדיוקן המלך הקדוש שיש

יִקְרָא לְדִיוֹקָנָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, הָבוּ יִקְרָא לְבְרִיָּה דְמִלְכָּא,
לְפָרְצוּפָא יִקְרָא דְמִלְכָּא, רוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, אֲכָרִיז וְאָמַר
(ישעיה מט א) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

הלומד ומקיים את התורה זוכה להשמר ע"י השכינה
תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְמִילָּה אֲוִרִיתָא, וְנָטִיר
לָהּ לְהָאִי זֹאת, הָאִי זֹאת נְטִירַת לִיָּהּ, וְגַזַּר עֲמִיָּה קִיָּמָא עַל

מתוך מדבש

לו צלם אלהים על פניו, הָבוּ יִקְרָא
לְבְרִיָּה דְמִלְכָּא תְנוּ כְבוֹד לְבָנוּ שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, (ר"ל שְׁנַשְׁמָנו מִיְחֻד קִבְ"ה
וְשִׁמְנִיָּה), לְפָרְצוּפָא יִקְרָא דְמִלְכָּא לְמִי
שֵׁשׁ לוֹ פִּרְצוּף יֶקֶר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ,
דִּהְיִינוּ שְׁשׁוּרָה עֲלֵיו הַשֵּׁם הוִי"ה עַל
יְדֵי קְדוּשַׁת הַתְּפִלִּין (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְרָאוּ

מאמר "הלומד ומקיים את התורה זוכה להשמר ע"י השכינה" בו יבואר
רום מעלת העוסק בתורה על מנת לקיים מצותיה ששכרו רב מאד עד
שזוכה שהשכינה הקדושה שומרת אותו וכורתת עמו ברית חדשה שהתורה
והמצוה לא תמוש ממנו ומזרעו לעולם

(מקור המאמר מהר פרשת אחרי דף ס ע"ג-סא ע"ה, ונציאורינו כרך יא עמ' נט-סו)

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עוֹד אָמַר רַבִּי שוֹמֵר אוֹתָהּ, אִזּוּ הָאִי זֹאת נְטִירַת
שְׁמַעוֹן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְמִילָּה אֲוִרִיתָא שוֹמֵרַת
אֲוִרִיתָא כָּל אָדָם שׁוֹכֵחַ לְלַמּוֹד הַתּוֹרָה אוֹתוֹ, וְגַזַּר עֲמִיָּה קִיָּמָא עַל קִיָּמָא
הַקְדוּשָׁה, וְנָטִיר לָהּ (ה"ג הרמ"ק) וְהוּא דִּילֵיָּהּ וְכוּרַת עִמּוֹ בְּרִית חֲדָשָׁה עַל

קַיִמָא דִּילִיָּה, דְּלֹא יִתְעַדֵּי מַנְיָה וּמִן בְּנוֹהֵי וּמִן בְּנֵי בְּנוֹהֵי
לְעַלְמִין, הָדָא הוּא דְּכָתִיב (ישעיה נט כא) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם
וְגו'. [וכו']

וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲקַק דִּיוֹקְנָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְעִילָא,
וְקַלִּיָּה לְעִילָא לְעִילָא סְלָקָא, וּמִתְעַטְרָא בְּכִתְרָא קְדִישָׁא,
עַד דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בֵּיהּ בְּכָלְהוּ עַלְמִין, וּמִשְׁתַּבַּח
בֵּיהּ, עָלִיָּה כְּתִיב (ישעיה מט ג) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתְּהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

מתוק מדבש

הברית שכבר כרת הקב"ה עם ישראל, דְּלֹא יִתְעַדֵּי מַנְיָה וּמִן בְּנוֹהֵי וּמִן בְּנֵי בְּנוֹהֵי
בְּנוֹהֵי לְעַלְמִין שלא תסור ממנו וּמִן בְּנוֹהֵי וּמִן בְּנֵי בְּנוֹהֵי
הוּא דְּכָתִיב זהו שכתוב וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם
אמר ה', רוחי אשר עליך וּדְבָרִי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ, לא ימושו
מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעךָ וּמִפִּי זֶרַעךָ אֲמַר ה' מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. [וכו']
וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲקַק דִּיוֹקְנָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
לְעִילָא וְעַתָּה הִקְבִּ"ה חֲקַק אֶת צוּרְתּוֹ
של רבי שמעון למעלה, וְקַלִּיָּה לְעִילָא
לְעִילָא סְלָקָא וְקוֹל תּוֹרָתוֹ עוֹלָה
למעלה למלכות [להשכינה] ולמעלה
לקוב"ה, וּמִתְעַטְרָא בְּכִתְרָא קְדִישָׁא
ומתעטר בכתר הקדוש, ר"ל שתורתו
נעשית מ"ן [השפעה מלמטה] למלכות
[להשכינה] שהיא כתר לעולם הבריאה,
והיא מעלתו עַד דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִתְעַטֵּר בֵּיהּ בְּכָלְהוּ עַלְמִין
ומִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ עַד שֶׁהִקְבִּ"ה מִתְעַטֵּר
בו בכל העולמות ומשתבח בו, עָלִיָּה
כְּתִיב עליו נֹאמַר וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
אֶתְהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

